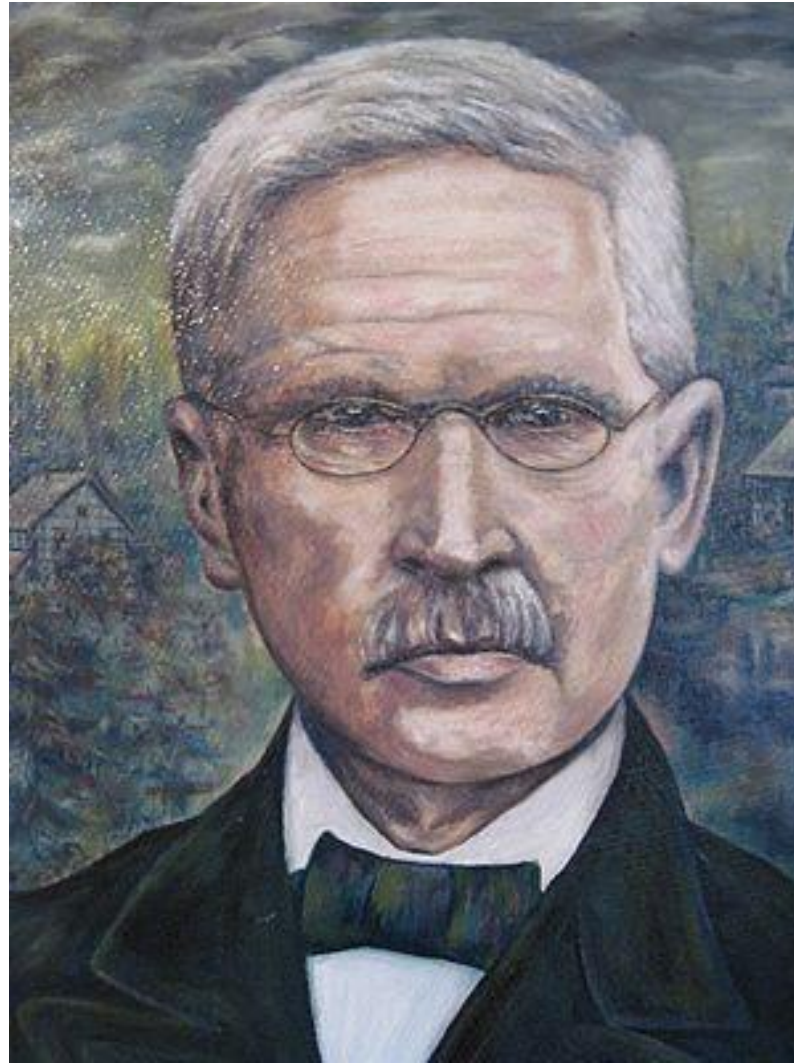

Тема:
“Фінансові посередники”

Фрідріх Вільгельм Райффайзен

Система кредитної кооперації

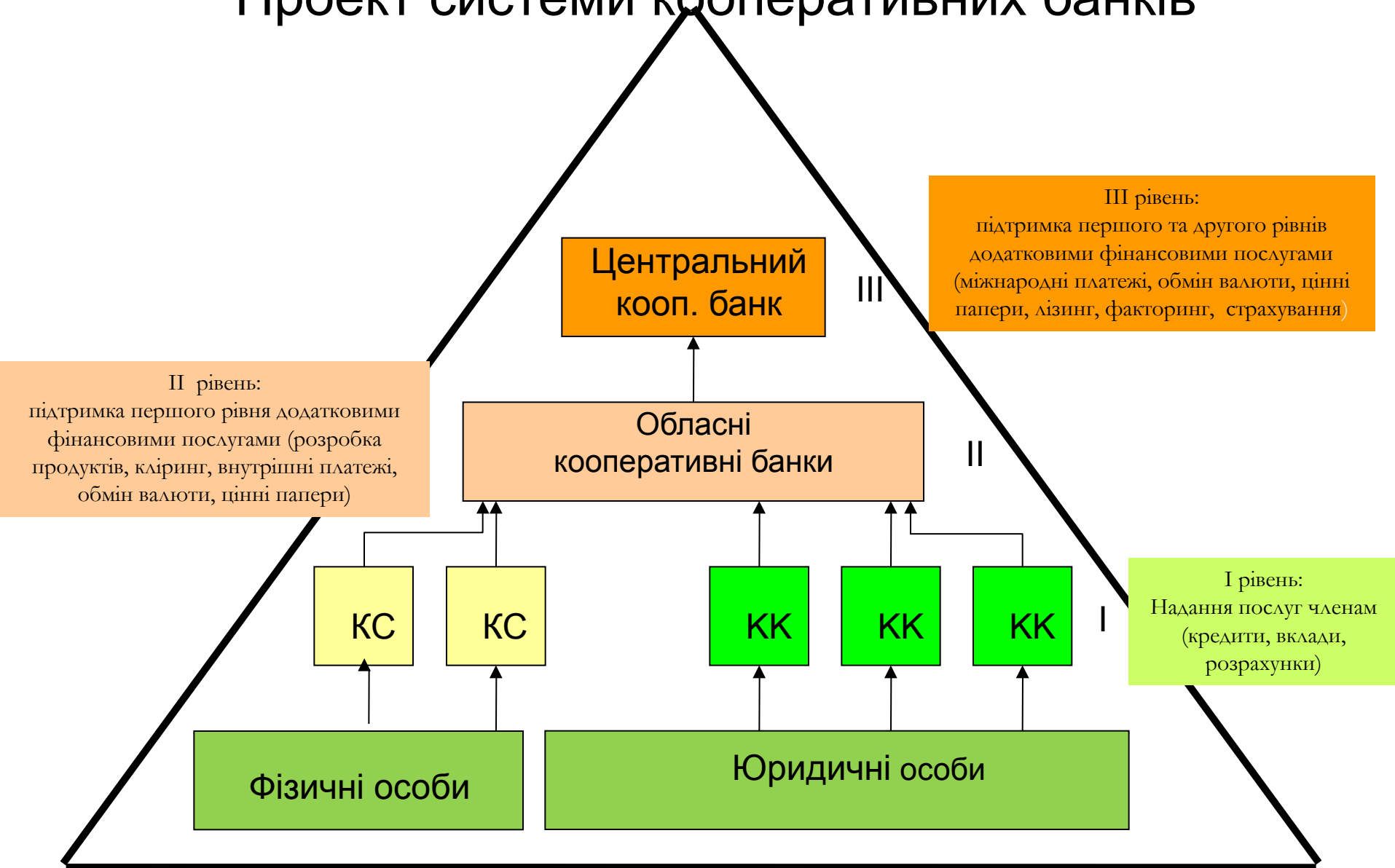
Кооперативний банк – банк, створений на кооперативних засадах кредитними спілками та/або об'єднаними кредитними спілками.

Регіональні Кооперативні банки (в межах 1 області), **міжрегіональні** (в межах 5 граничних областей) та **центральні** (по Україні). Створити центральний кооперативний банк зможуть лише регіональні коопбанки та об'єдані КС.

КС отримують доступ до більш дешевих ресурсів на міжбанківському ринку, це підвищить їх кредитоспроможність. КС зможуть пропонувати послуги по:

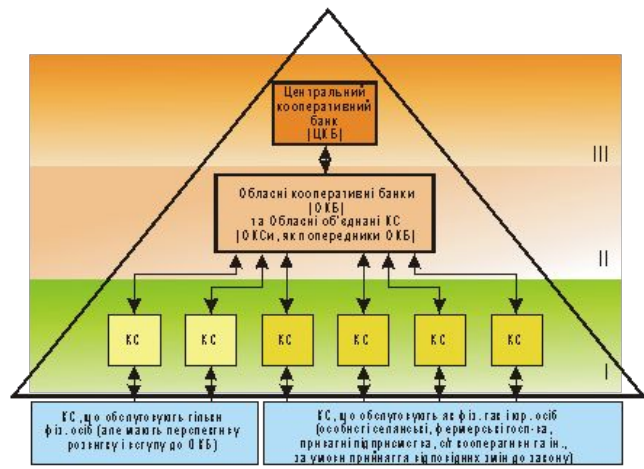
- переведенню грошей (платіжна система – підключення до клірингової системи НБУ);
- забезпечити власне касове обслуговування;
- кредитування в валюті.

Проект системи кооперативних банків

КС-кредитні спілки; КК- кредитні кооперативи

Гарантійний кооперативний фонд

Нормативно-правове забезпечення діяльності кредитних спілок:

- Цивільний кодекс України
- Господарський кодекс України
- Закон України «Про кредитні спілки»
- Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»

Кредитна спілка – це неприбуткова організація, заснована фізичними особами, професійними спілками, їх об'єднаннями на кооперативних засадах з метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових внесків членів кредитної спілки.

Чисельність засновників (членів) кредитної спілки не може бути менше ніж 50 осіб, які можуть бути членами кредитної спілки та об'єднані хоча б за однією з таких ознак: мають спільне місце роботи чи навчання або належать до однієї професійної спілки, об'єднання професійних спілок, іншої громадської чи релігійної організації або проживають в одному селі, селищі, місті, районі, області.

На 30.09.2014 в Україні налічується
589 кредитних спілок
з 910 тис. членів та 2,6 млрд. грн.
активів.

Переваги КС:

- більш лояльне ставлення до фінансового стану клієнта;
- більш гнучкий підхід до кожного клієнта.

Недоліки КС:

- обмежене фінансування КС порівняно з банками;
- вищі ефективні ставки за кредитами;
- більш короткі терміни фінансування;
- обов'язкове членство в КС для отримання кредиту.

Класифікація внесків у кредитних спілках

Назва внеску	Обов'язковість	Зворотність	Нарахування %	Ресурсна база		Власність		Кредитний потенціал
				капітал	зобов'яз.	члена КС	КС	
Вступний внесок	■			■			■	
Пайовий внесок обов'язковий	■	■	■	■			■	■
Пайовий внесок додатковий		■	■	■			■	■
Внесок (вклад) на депозитний рахунок		■	■		■	■		■
Цільовий зворотний внесок		■		■			■	

Ліцензуванню в КС підлягає діяльність:

- по залученню внесків (вкладів) членів КС на депозитні рахунки;
- з надання фінансових кредитів за рахунок залучених коштів, крім внесків (вкладів) членів КС на депозитні рахунки
- а також інші види діяльності, зокрема на переказ коштів.

Не потребує отримання ліцензії діяльність КС з надання фінансових кредитів за рахунок:

- капіталу КС;
- коштів об'єднаних КС, залучених КС, що є їх членом; коштів спільних фінансових фондів асоціацій КС, утворених КС, що є їх членами.

Майже половина КС працюють без ліцензій, але на цілком законних підставах.

Капітал кредитної спілки не може бути меншим 10% від суми її загальних зобов'язань та складається з:

1) **пайового капіталу** (формується за рахунок обов'язкових та додаткових пайових членських внесків членів кредитної спілки);

2) **резервного капіталу** (формується за рахунок вступних внесків членів кредитної спілки; частини доходів кредитної спілки до моменту досягнення ним не менш як 15% від суми активів, зважених на ризик кредитної спілки; інших джерел, зазначених у статуті);

3) **додаткового капіталу** (формується за рахунок цільових внесків членів спілки, благодійних внесків фізичних та юридичних осіб, безоплатно отриманого майна і необоротних засобів);

4) **залишку нерозподіленого доходу спілки.**

Група активів	Ступінь ризику, %	Види активів
I	0	— Грошові кошти готівкою та на поточних рахунках у банках; — державні цінні папери
II	20	— Грошові кошти на вкладних (депозитних) рахунках у банках; — внески (вклади) на депозитні рахунки в об'єднаній кредитній спілці
III	50	— Внески до капіталу об'єднаної кредитної спілки; — внески до капіталу кооперативного банку; — грошові кошти, внесені на зворотній основі до спільних фінансових фондів асоціацій кредитних спілок; — сума капітальних інвестицій, залишкова вартість основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних активів; — внески до капіталу бюро кредитних історій (юридичної особи, виключною діяльністю якої є збирання, зберігання, використання інформації, яка формує кредитну історію)
IV	100	— Кредити, надані членам кредитної спілки (крім неповернених та безнадійних); — кредити, надані кредитним спілкам; — інша дебіторська заборгованість
V	150	— Кредити, надані членам кредитної спілки, визнані неповерненими або безнадійними
—	100	— Суми залишку зобов'язань членів кредитної спілки перед третіми особами, за якими кредитна спілка виступає поручителем

З метою покриття передбачуваних збитків від неповернення кредитів ст. 20 Закону про кредитні спілки передбачено формування **резерву забезпечення покриття втрат від неповернутих позичок.**

Крім того, з метою покриття втрат за іншою дебіторською заборгованістю кредитна спілка формує **резерв сумнівних боргів.**

Разом вони складають **страховий резерв.**

Розмір страхового резерву не може перевищувати 10% суми боргових вимог, а саме: сукупних зобов'язань дебіторів такої небанківської фінансової установи на останній робочий день звітного податкового періоду.

Кредитні спілки об'єднуються в об'єднання кредитних спілок, у місцеві асоціації.

Місцеві асоціації створюють асоціації всеукраїнського рівня. Наприклад:

- Об'єднання кредитних спілок «Програма захисту вкладів».
- Всеукраїнської асоціації кредитних спілок України,
- Національної асоціації кредитних спілок України.

З 2008 р. Національна асоціація кредитних спілок України у межах свого стабілізаційного фонду впроваджує **«Програму компенсації втрат вкладів КС - членів НАКСУ»**.

КС на добровільній основі сплачують відрахування у розмірі 0,01 % активів, вступний внесок від 200 грн. до 10 тис. грн.

Максимальна сума компенсації – 25 тис. грн.

У 2007 р. зареєстровано Об'єднання кредитних спілок **«Програма захисту вкладів»** - неприбуткову організацію, основним завданням якої є забезпечення фінансової стабільності кредитних спілок - учасників Об'єднання та захист грошових вкладів їхніх членів.

Об'єднання кредитних спілок **«Програма захисту вкладів»** створене на добровільних засадах, відкрите для всіх кредитних спілок, незалежно від членства в будь-якій з асоціацій кредитних спілок.

Для кредитних спілок - учасників Програми захисту вкладів рівень гарантування внесків (вкладів) членів кредитної спілки на депозитні рахунки реалізовано шляхом страхування депозитів у визнаній фінансовій компанії - **«Українській страховій компанії кредитних спілок»**, співвласником якої виступає Програма захисту вкладів.

Факт

За період з грудня 2008-го по грудень 2013 року активи понад 200 кредитних спілок в Україні знизилися з 6 млрд. гривень до 2,5 млрд. грн. Суму прямих втрат членів кредитних спілок через недоступність їхніх вкладів оцінюють у 1,5 мільярда гривень. Кількість постраждалих вкладників становить понад 100 тисяч осіб.

У Верховній Раді зареєстровано проект закону за №5107 у авторстві групи народних депутатів із різних фракцій "Про відновлення платоспроможності або ліквідацію кредитних спілок в Україні".

На початку дискусії навколо створення Фонду гарантування вкладів членів кредитних спілок розглядали три можливі варіанти:

- кредитні спілки, які відповідатимуть певним критеріям, мали б приєднатися до роботи банківського фонду;
- реалізувати таку функцію в режимі саморегулювання самою системою кредитних спілок;
- створити Фонд окремо від банківського, але за тією ж формулою, що й банківський, тобто у формі спеціалізованої державної установи.

Кредитні спілки Черкащини, які завинили найбільше грошей

”Імперія” — 31 млн грн.

”Добрі гроші” — 30 млн грн.

”Федерація” — 25 млн грн.

”Експресія” — 20 млн грн.

Положення про надання фінансових послуг ломбардами, затверджене Розпорядженням Держфінпослуг від 26 квітня 2005 р. N 3981:

Ломбард – це фінансова установа, виключним видом діяльності якої є надання на власний ризик фінансових кредитів фізичним особам за рахунок власних або залучених коштів, під заставу майна на визначений строк і під процент та надання супутніх послуг ломбарду.

Статутний фонд ломбарду повинен становити не менше 200.000 грн.

Ломбард створює **резервний фонд** у розмірі, встановленому установчими документами, але не менше **25%** статутного (складеного) капіталу.

Страховий резерв створюється у розмірі **10 %** від суми сукупних зобов'язань клієнтів ломбарду.

Проект Закону України "**Про ломбарди і ломбардну діяльність**":

Мінімальний розмір статутного (складеного) капіталу ломбарду встановлюється у сумі, еквівалентній **30000 євро**.

Правила ломбардної діяльності повинні містити таку інформацію:

- граничні суми та строки фінансових кредитів, що надає ломбард;
- порядок визначення процентних ставок за фінансовими кредитами;
- порядок визначення плати за зберігання ломбардом майна;
- права, обов'язки та відповідальність ломбарду та позичальників і поклажодавців;
- порядок створення та використання резервного фонду, страхового резерву та інших фондів ломбардів, зокрема розміри відрахувань до них.

До фінансових послуг ломбарду належать:

- надання фінансових кредитів за рахунок власних коштів;
- надання фінансових кредитів за рахунок залучених коштів.

Фінансовий кредит ломбарду - надання ломбардом коштів у позику, забезпечених заставою, на визначений строк та під процент.

Залучені кошти ломбарду - це кошти, отримані на зворотній основі від фізичних осіб - учасників ломбарду, юридичних осіб, та кошти, отримані від кредитних установ за кредитними договорами.

Діяльність з надання фінансових кредитів за рахунок залучених коштів підлягає ліцензуванню.

Фінансові послуги ломбарду

Фінансові компанії – це фінансові установи, які надають фінансові послуги, окрім тих установ, які надають послуги у страховій діяльності, діяльності з надання послуг накопичувального пенсійного забезпечення, а також, кредитних установ, у тому числі кредитних спілок та ломбардів.

У законодавстві України відсутні **вимоги до організаційно-правової форми**, в якій може створюватися фінансова компанія.

Зазвичай фінансові компанії створюються у формі товариства з обмеженою відповідальністю та акціонерних товариств (приватних або публічних) та інших організаційно-правових формах, передбачених законодавством України.

Вимога до власного капіталу фінансової компанії – не менш ніж **5 млн.грн.** на дату подання заяви для фінансових компаній-заявників, які планують надавати фінансові послуги, що передбачають здійснення операцій з коштами, отриманими від фізичних осіб, а також клірингу, і не менш ніж **3 млн. грн.** для усіх інших фінансових компаній – заявників.

Основні види послуг, які можуть надавати фінансові компанії, що не вимагають одержання ліцензії Нацкомфінпослуг:

- надання позик;
- надання фінансових кредитів за рахунок власних коштів.
- гарантії;
- факторинг;
- фінансовий лізинг;
- порука;

Види фінансових послуг, які фінансові компанії можуть надавати після одержання відповідної ліцензії:

- адміністрування фінансових активів для придбання товарів в групах ("покупка товарів у групах");
- залучення фінансовою компанією коштів установників управління майном для фінансування будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю;
- надання фінансовою компанією послуг з клірингу;
- діяльність фінансової компанії з обміну валют.

Чим відрізняється позика від фінансового кредиту?

Фінансовий кредит - кошти, які надаються у позику юридичній або фізичній особі на визначений строк та під процент

Надання юрособами процентної грошової позики за рахунок залучених від інших осіб коштів обмежена законодавством, таку операцію може здійснювати лише фінансова установа зі статусом кредитної установи.

Чинне законодавство дозволяє юрособам, які не є фінансовими установами, надавати процентні грошові позики за рахунок власних коштів. Така операція не вважається кредитом.

Чим відрізняється порука від гарантії?

Порука – обов'язок поручителя перед кредитором нести відповідальність за порушення боржником своїх зобов'язань.

За **гарантією** фінансова установа гарантує перед кредитором виконання боржником свого обов'язку. **Гарант** відповідає перед кредитором за порушення зобов'язання боржником.

Гарантія застосовується лише у відносинах між організаціями, тоді як порука може мати місце у відносинах з участю громадян.

Гарантійне зобов'язання надається вищестоящою організацією у межах коштів, що їх бракує у боржника для того, щоб самостійно виконати зобов'язання, у той час як за договором поруки поручитель може взяти на себе відповідальність за виконання боржником зобов'язань у повному обсязі.

Поручитель і боржник можуть за договором відповідати перед кредитором як солідарні боржники, а гарант завжди несе додаткову (щодо відповідальності боржника) субсидіарну відповідальність.

Гарант, який виконав за боржника зобов'язання, не має права зворотної вимоги до останнього.

Адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групі - фінансова послуга, що надається фінансовою установою і передбачає залучення грошових коштів учасників групи, об'єднання цих коштів з метою придбання та розподілу товарів між учасниками групи. Причому, група - наперед визначена кількість учасників, періодичні платежі яких об'єднуються фінансовою установою для придбання товару кожному її учаснику.

Оскільки даний вид діяльності передбачає залучення фінансових активів (грошових коштів) від фізичних осіб, надання послуг з адміністрування фінансових активів для придбання товарів в групах здійснюється за умови отримання відповідної ліцензії та не може поєднуватися з будь-яким іншим видом діяльності.

Адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах передбачає:

- укладення договору з постачальником та визначення поточної ціни товару;
- ознайомлення клієнтів з внутрішніми правилами, умовами договору про адміністрування та надання клієнтам інформації, визначеної законодавством;
- укладення договорів про адміністрування;
- формування групи;
- повідомлення учасників групи про її створення;
- отримання фінансовою установою періодичних платежів та винагороди відповідно до умов договорів про адміністрування;
- ведення фінансовою установою реєстру учасників груп, а також обліку періодичних платежів учасників груп;
- придбання фінансовою установою товару та його розподіл між учасниками групи;
- передачу постачальником товару у власність отримувача товару;
- закриття групи.

Лізингові компанії - юридичні особи, які передають право на володіння і користування неспоживчою річчю (предметом лізингу), що визначена індивідуальними ознаками та віднесена відповідно до законодавства до основних фондів, фізичній або юридичній особі (лізингоодержувачу) згідно з договором лізингу.

Послуги з фінансового лізингу можуть здійснюватись юридичними особами - суб'єктами господарювання, які за своїм правовим статусом не є фінансовими установами, але взяті на облік в Нацкомфінпослуг.

Закон України “Про фінансовий лізинг”:

Фінансовий лізинг - це вид цивільно-правових відносин, що виникають із договору фінансового лізингу.

За договором фінансового лізингу лізингодавець зобов'язується набути у власність річ у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингоодержувачем умов і передати її у користування лізингоодержувачу на визначений строк не менше одного року за встановлену плату (лізингові платежі).

Види активів, що передаються в лізинг:

- ❖ Легкові автомобілі
- ❖ Транспорт для вантажоперевезень
- ❖ Транспорт для пасажирських перевезень
- ❖ Виробниче обладнання
- ❖ Комп'ютерне обладнання
- ❖ Обладнання для харчової переробки
- ❖ Сільськогосподарська техніка
- ❖ Поліграфічне обладнання
- ❖ Будівлі/Будівельне обладнання
- ❖ Телекомунікаційне обладнання
- ❖ Медичне обладнання
- ❖ Літаки

Не можуть бути предметом фінансового лізингу:

Земельні ділянки та інші природні об'єкти, єдині майнові комплекси підприємств та їх відокремлені структурні підрозділи (філії, цехи, дільниці).

Лізингові платежі включають:

- суму, яка відшкодовує при кожному платежі частину вартості об'єкта лізингу, що амортизується за строк, за який вноситься лізинговий платіж;
- суму, що сплачується лізингодавцю як процент за залучений ним кредит для придбання майна за договором лізингу;
- платіж як винагороду лізингодавцю за отримане у лізинг майно;
- відшкодування страхових платежів за договором страхування об'єкта лізингу, якщо об'єкт застрахований лізингодавцем;
- інші витрати лізингодавця, передбачені договором лізингу.

Факторингові компанії - це окремий вид фінансових установ, які здійснюють в інтересах третіх осіб за власний рахунок або за рахунок цих осіб, операції з придбання права вимоги на виконання зобов'язань у грошовій формі за поставлені товари чи надані послуги. Факторингові компанії приймають на себе ризик виконання цих вимог та прийом платежів. Операції здійснюються з метою отримання прибутку, чи збереження фактичної вартості свої фінансових активів.

Оскільки факторингова операція є фінансовою послугою, то факторингова компанія повинна отримати статус фінансової установи та бути внесеною до Державного реєстру фінансових установ.

До фінансової послуги факторингу належать сукупність таких операцій з фінансовими активами (крім цінних паперів та похідних цінних паперів):

- фінансування клієнтів - суб'єктів господарювання, які уклали договір, з якого випливає право грошової вимоги;
- набуття відступленого права грошової вимоги, у тому числі права вимоги, яке виникне в майбутньому, до боржників - суб'єктів господарювання за договором, на якому базується таке відступлення;
- отримання плати за користування грошовими коштами, наданими у розпорядження клієнта, у тому числі шляхом дисконтування суми боргу, розподілу відсотків, винагороди, якщо інший спосіб оплати не передбачено договором, на якому базується відступлення.

Фонд операцій з нерухомістю (ФОН) - кошти, отримані управителем ФОН в управління, а також нерухомість і інше майно, майнові права та доходи, набуті від управління цими коштами, в тому числі майнові права та права вимоги, набуті за договорами про участь у фонді фінансування будівництва.

Фонд фінансування будівництва (ФФБ) - це грошові кошти, передані управителю ФФБ в управління, які використані чи будуть використані управителем у майбутньому на умовах правил фонду та договорів про участь у ФФБ. Метою створення ФФБ є отримання довірителями фонду у власність житла.

НПФ – це юридична особа, яка має статус неприбуткової організації (непідприємницького товариства), функціонує та провадить діяльність виключно з метою накопичення пенсійних внесків на користь учасників пенсійного фонду з подальшим управлінням пенсійними активами, а також здійснює пенсійні виплати учасникам зазначеного фонду.

НПФ як неприбуткова організація не має на меті одержання прибутку для його подальшого розподілу між засновниками фонду. Уся сума інвестиційного прибутку, за вирахування адміністративних витрат, розподіляється між учасниками фонду.

Законодавством встановлення НПФ заборонено мінімально гарантованої норми прибутку за будь-якою пенсійною схемою.

Рада НПФ може вимагати від компанії з управління активами забезпечити мінімальну дохідність на рівні офіційного індексу інфляції.

НПФ для виконання своїх функцій використовує послуги інших юридичних осіб – адміністратора, компанії з управління активами і банку-зберігача.

Рада фонду обирає такі установи, укладає з ними договори про обслуговування фонду і контролює їхню роботу, що знижує ризик зловживань із коштами НПФ.

Органи державного регулювання і нагляду в сфері недержавного пенсійного забезпечення

Граничні розміри тарифів на оплату послуг осіб, які обслуговують фонд, обмежуються нормативно-правовими актами з питань недержавного пенсійного забезпечення і складають:

- *для послуг з адміністрування* - до 5% суми кожного пенсійного внеску, сплаченого вкладником на користь учасника (до 6% - для відкритого фонду);
- *для послуг з управління активами* - до 4,2% чистої вартості активів фонду в розрахунку на рік (але не більше 0,35% на місяць);
- *для послуг зберігача* - до 0,5% середньорічної вартості активів фонду.

НПФ не може бути проголошений банкрутом і ліквідований за законодавством про банкрутство. Ліквідація НПФ може бути проведена за спеціальною процедурою під контролем Національної комісії, що здійснює державне регулювання ринків фінансових послуг. При цьому пенсійні накопичення громадян переводяться за вибором учасників до інших НПФ, страхових організацій або банківських установ, що надають послуги з недержавного пенсійного забезпечення.

Законодавством встановлено суворі вимоги щодо складу та структури активів НПФ, тобто якісні і кількісні обмеження до інвестування, яких повинна дотримуватися компанія з управління активами НПФ.

Законодавчі вимоги до складу та структури активів НПФ

Види активів	Частки активів у складі інвестиційного портфеля НПФ
грошові кошти, банківські депозитні рахунки, ощадні сертифікати банків	50 %
цінні папери, погашення та отримання доходу за якими гарантовано КМУ	50 %
цінні папери, погашення та отримання доходу за якими гарантовано Радою Міністрів АРК	20 %
облігації місцевих позик	20 %
корпоративні облігації резидентів	40 %
акції резидентів	40 %
іпотечні облігації та іпотечні сертифікати резидентів	40 %
цінні папери, погашення та отримання доходу за якими гарантовано урядами іноземних держав	20 %
акції та облігації іноземних емітентів	20 %
об'єкти нерухомості	10 %
банківські метали	10 %
інші активи	5 %

НПФ можуть рефінансувати кошти в цінні папери підприємства – засновника НПФ незначний обсяг пенсійних активів – не більше ніж 5% їхньої загальної вартості.

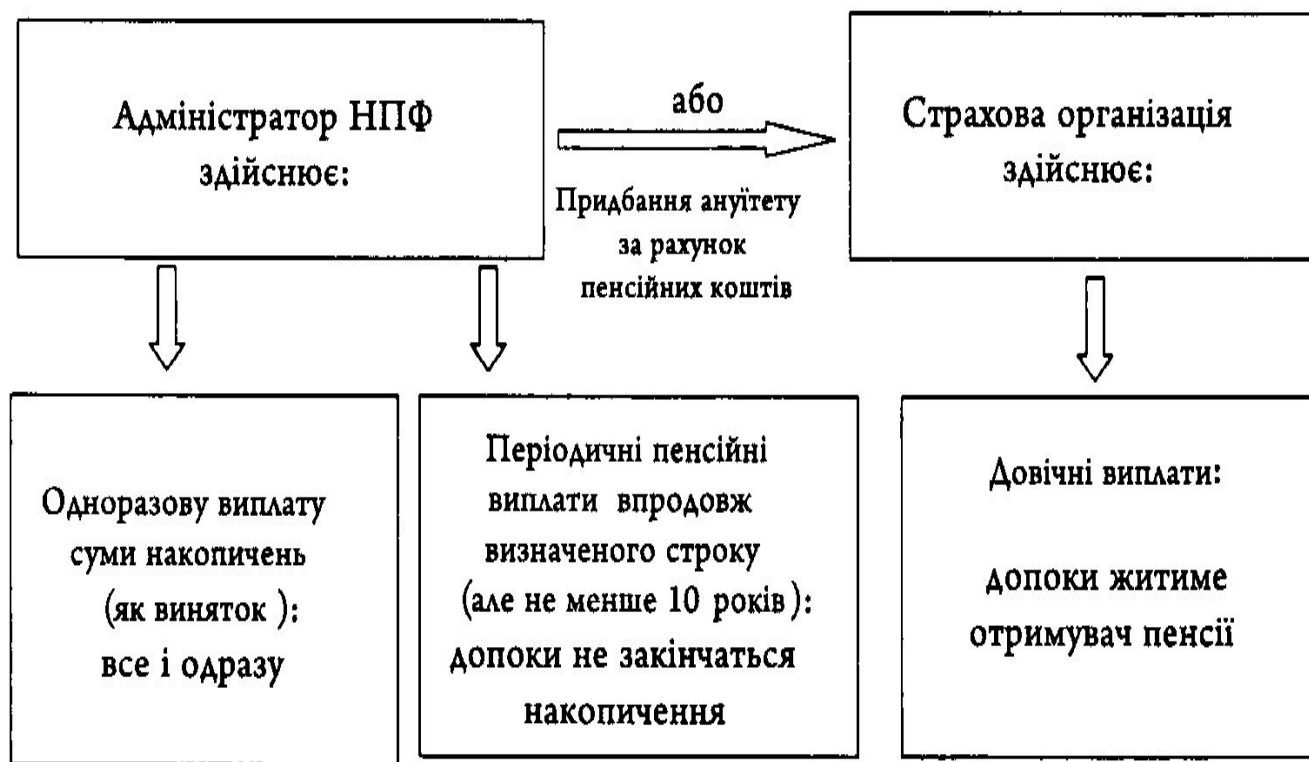
Учасник НПФ стає власником пенсійних внесків одразу з моменту їх зарахування на індивідуальний пенсійний рахунок учасника в НПФ, незалежно від того, хто їх платив – сам учасник, його роботодавець чи родичі.

Пенсійні кошти учасника можуть успадковувати його спадкоємці.

НПФ не пропонують пенсійних схем із визначеними виплатами, а лише із визначеними внесками, коли розмір пенсійних виплат залежить від суми сплачених внесків і доходу (збитку) від їх інвестування

Учасники НПФ не можуть обирати валюту, в якій буде виплачуватись пенсія. Виплати з НПФ здійснюються у грошовій формі виключно в національній валюті України.

Пенсійна виплата на визначений строк або одноразова виплата всієї суми накопичень здійснюється адміністратором НПФ, до якого сплачувались внески вкладником, а довічна виплата - страховою організацією, обраною учасником.

Виплата, *як виняток*, всієї суми пенсійних накопичень за один раз (т.зв. «**одноразова пенсійна виплата**») при настанні визначених законом підстав.

Пенсія на визначений строк (виплата пенсійних накопичень частинами впродовж 10 і більше років) при настанні в учасника пенсійного віку.

Довічна пенсія (отримання виплат впродовж життя пенсіонера або одного із подружжя), що здійснюється страховою організацією, обраною учасником НПФ за дотримання певних умов.

НПФ можуть здійснювати виплати пенсій лише на визначений строк та одноразові пенсійні виплати. Виплата довічних пенсій здійснюється виключно страховими компаніями.

Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» встановлені такі *підстави для пенсійних виплат*:

1. Настання пенсійного віку, що визначається таким учасником фонду самотійно, але не може бути меншим або більшим, ніж на 10 років від загальноновстановленого віку виходу на пенсію.

2. Інвалідність учасника фонду, яка встановлена у визначеному законом порядку.

3. Критичний стан здоров'я учасника фонду (онкозахворювання, інсульт тощо), який має бути підтверджений у встановленому законом порядку.

4. Виїзд учасника фонду на постійне місце проживання за межі України.

5. Смерть учасника фонду (виплати обов'язково здійснюються спадкоємцям за законом або заповітом).

Види НПФ

- *Відкритий пенсійний фонд* – недержавний пенсійний фонд, учасниками якого можуть бути будь-які фізичні особи незалежно від місця та характеру їх роботи.

- **Корпоративний пенсійний фонд** - недержавний пенсійний фонд, засновником якого є юридична особа - роботодавець або декілька юридичних осіб - роботодавців та до якого можуть приєднуватися роботодавці-платники. Учасниками цього фонду можуть бути виключно фізичні особи, які перебувають (перебували) у трудових відносинах з роботодавцями - засновниками та роботодавцями - платниками цього фонду.

- ***Професійний пенсійний фонд*** - недержавний пенсійний фонд, засновником (засновниками) якого можуть бути об'єднання юридичних осіб - роботодавців, об'єднання фізичних осіб, включаючи професійні спілки (об'єднання професійних спілок), або фізичні особи, пов'язані за родом їх професійної діяльності (занять). Учасниками такого фонду можуть бути виключно фізичні особи, пов'язані за родом їх професійної діяльності (занять), визначеної у статуті фонду.

- ***Вкладник НПФ*** - особа, яка сплачує пенсійні внески на користь учасника фонду шляхом перерахування грошових коштів до недержавного пенсійного фонду відповідно до умов пенсійного контракту.
- ***Учасник НПФ*** – фізична особа, на користь якої сплачуються пенсійні внески до недержавного пенсійного фонду і яка має право на одержання пенсійних виплат з такого фонду.